BERLINGSKE
1. SEKTION FREDAG 10. JULI 2020

Børnenes kinesiske favoritlegetøj er blevet en brik i et storpolitisk spil

Af David Rue Honoré davh@berlingske.dk

Kinesiske TikTok skød med hidtil uset fart til vejrs og blev en af klodens absolutte techgiganter og fritidsfornøjelser blandt unge. Nu arbejder USA på at forbyde appen, og den opmærksomhed får nu også danske myndigheder til at kigge appen efter i sømmene.

Kinesiske TikTok, der i kort form kan beskrives som en »danseapp« for unge, er havnet i et storpolitisk spil og har påkaldt sig amerikanernes vrede – USA ønsker nu tjenesten forbudt.

Mere uddybende kan TikTok beskrives som en social medieplatform, hvor brugere ved at oprette en profil kan optage, redigere og dele 15-sekunders videoer af sig selv, mens de foretager sig hvad som helst.

Tjenesten har vundet enorm popularitet blandt især unge, som deler videoer, hvor de danser til musik, mimer til sangtekster eller filmer humoristiske klip.

Ligesom på andre sociale medier kan man følge brugere, dele indhold med venner, kommentere og like opslag, mens en algoritme udvælger de videoer, man bliver præsenteret for, ud fra de klip, man har set og interageret med.

Ifølge analyseselskabet SensorTower sprænger TikToks voksende popularitet rammerne for, hvad nogen app nogensinde har præsteret. En så voldsom popularitet har en pris. Og bag det tilsyneladende harmløse sociale medie gemmer sig en lang historik om politik, penge, magt og mistillid til det kinesiske styre.

Anklaget for misbrug

Appen, der slår sig op på muntert tidsfordriv og godhjertede fjollerier, er nu i fare for at blive ramt af et forbud og blive smidt på porten i USA, forklarede den amerikanske udenrigsminister, Mike Pompeo, mandag.

Man skal ikke downloade appen, medmindre »man ønsker at se sine private oplysninger havne i hænderne på det kinesiske kommunistparti«, sagde Pompeo i en udsendelse på Fox News.

I december blev TikTok ramt af et kollektivt søgsmål ved Californiens føderale domstol anklaget for ulovligt og i al hemmelighed at have høstet enorme mængder af personligt identificerbare brugerdata og for at have sendt disse til Kina. Virksomheden og det kinesiske moderselskab bag anklages for at have høstet brugerindhold såsom udkast til videoer uden brugerens samtykke og for en i øvrigt flosset privatlivspolitik.

Amerikanske myndigheder og politikere er bekymrede over, at data indsamlet af TikTok vil kunne bruges til at identificere, profilere og spore brugere i USA. Virksomheden drager fordel af denne påståede aktivitet, fordi den bruger disse data til at sælge målrettede annoncer, hævdes det i søgsmålet.

Hvis USA gør alvor af sine trusler, vil det uden tvivl gøre ondt på virksomheden, idet USA med over 165 millioner installeringer indtager tredjepladsen over lande med flest downloads af appen eller 8,2 procent af det samlede antal.

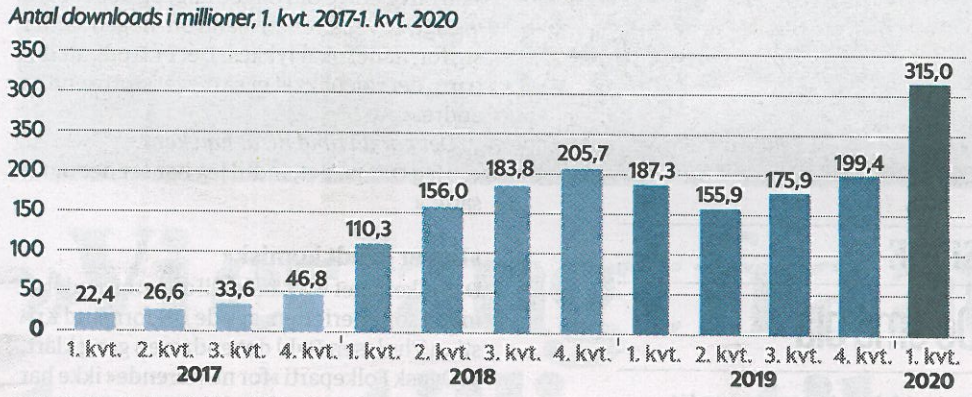
USA vil imidlertid ikke være det første land, der tager det skridt til at forbyde TikTok.

Unge optræder på TikTok i @thefrenchhouseparis. Philippe Lopez/AFP/Ritzau Scanpix

TikTok downloads i verden målt på kvartaler

Antal downloads i millioner, 1. kvt. 2017-1. kvt. 2020

Berlingske Grafik: **Henrik Kiær** / Kilde: **SensorTower**

Zhang Yiming, stifter af techgiganten ByteDance, der står bag TikTok. Yiming har en estimeret formue på 106 milliarder kroner. Foto: Shannon Stapleton/Ritzau Scanpix

Sidst i juni forbød Indiens regering således den ultrapopulære app, idet styret mener, at appen udgør en trussel for »suveræniteten og sikkerheden« i Indien. Det skete som en reaktion på et voldeligt sammenstød i juni mellem kinesiske og indiske tropper, der bevæbnet med de bare næver, jernstænger og sten kæmpede på stejle bjergsider i Himalaya.

20 indiske soldater mistede livet – heriblandt en indisk kommandant, som blev skubbet ud over en snæver afsats på bjerget og styrtede i døden.

Forbuddet ramte prompte derefter, og det gjorde ondt. Indien var det absolut førende land, når det kommer til downloads af TikTok, og tegnede sig for op mod en tredjedel af klodens samlede downloads. I alt har 611 millioner indere hentet TikTok, hvilket langt overstiger appens hjemland, Kina, der indtager andenpladsen. Samlet set er TikTok blevet downloadet mere end to milliarder gange på verdensplan. Den største stigning i downloads indtraf i første kvartal af 2020 med 315 millioner – en stigning, der ifølge eksperter er båret på vej af coronapandemiens lukning af hele lande, hvilket skabte gode vækstbetingelser for nye måder at være sammen på »hver for sig«, som det hed herhjemme.

Mistillid til kinesiske selskaber

Historien viser, at det ikke er underligt, at især IT-virksomheder af denne størrelse og popularitet bliver kigget efter i kortene. Dette har været tilfældet med techgiganten Amazons tvivlsomme behandling af medarbejdere, Apples udenlandske arbejdsforhold eller Googles mulige misbrug af personfølsomme data.

Det er imidlertid langtfra uset, at store virksomheder ufrivilligt bliver en brik i et politisk spil. USAs præsident, Donald Trump, har med løs hånd lagt afgifter på kinesiske varer i en handelskrig, der i slutningen af 2019 var på sit højeste. Forholdet mellem USA og Kina er i dag mildest talt belastet – blandt andet på baggrund af Kinas håndtering af coronavirussen, som ifølge Donald Trump har været noget nær et planlagt angreb.

Mistilliden er i flere tilfælde ikke uberettiget, selv om de kinesiske virksomheder i mange tilfælde arbejder hårdt på at udviske forbindelserne til den kinesiske stat.

Som et eksempel på den spirende mistillid til kinesiske selskaber afdækkede Berlingske 13. maj, hvordan den kinesiske telegigant Huawei i årevis har forsøgt at øve indflydelse på den danske statsminister i form af breve, hvis indhold flere eksperter har vurderet som truende. I brevene appellerede Huawei – trods amerikanske advarsler om mulige bagdøre til spionage – på det kraftigste den danske statsminister om at sikre Huaweis rolle i fremtidens danske telenet.

Handlinger af denne karakter kunne TikTok aldrig finde på, lyder meldingen fra en talsperson i virksomheden til det amerikanske medie CNBC:

»Vi har ingen højere prioritet end at sikre en tryg og sikker appoplevelse til vores brugere. Vi har aldrig leveret brugerdata til den kinesiske regering, og vi vil heller ikke gøre det, selv om vi blev spurgt.«

Bag TikTok står det kinesiske selskab ByteDance, som i 2017 opkøbte en tjeneste ved navn Musical.ly, der i august 2018 blev forvandlet til TikTok.

ByteDance er stiftet af den 38-årige IT-entreprenør Zhang Yiming, som har en estimeret formue på 16,2 milliarder dollar svarende til 106 milliarder kroner ifølge Forbes, hvilket gør ham til den nienderigeste person i Kina.

ByteDance har dog set sig fri for at træde Kina over tæerne. I april 2020 beordrede Kinas Cyberspace Administration således selskabet til at nedlægge sit kontorarbejdsværktøj, Feishu, fordi det ifølge det kinesiske styre kunne bruges til at omgå internetcensur.

I Danmark har Datatilsynet på eget initiativ indledt en undersøgelse af TikTok for at finde ud af, om tjenesten lever op til reglerne for databeskyttelse. Det samme har myndigheder i en række europæiske lande.

Datatilsynet oplyser til Berlingske, at der udestår et enormt arbejde, idet der er tale om en meget kompliceret tjeneste. Normalt er det sådan, at en tjeneste vil have hovedsæde i lande som Irland eller Luxembourg, og i disse tilfælde vil det være tilsynsmyndigheden i det pågældende lands opgave at komme til bunds i, hvorvidt tjenesten lever op til reglerne eller ej, oplyser Datatilsynet.

TikTok har hovedsæde i Beijing, men har sine servere spredt ud over mange lande, og derfor bliver det en opgave for hvert enkelt lands tilsynsmyndighed at finde ud af, om selskabet overholder reglerne.